

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za lokalno samoupravo in regionalni razvoj

Številka: 060-10-11/2018/
Ljubljana, 8. 6. 2018

Osnutek

Z A P I S N I K

10. seje Komisije Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, ki je bila v ponedeljek, 4. junija 2018, v sobi 212/II, v prostorih parlamenta Republike Slovenije, Ljubljana.

Seja se je začela ob 14. uri in zaključila ob 16. uri.

Prisotni:

- predsednik: Dušan Strnad
- podpredsednik: Samer Khalil
- člani: Franc Golob, Janoš Kern, Oskar Komac, Bojan Kontič, Milan Ozimič, Bojan Režun, Franci Rokavec, Branko Šumenjak, Matjaž Švagan, mag. Igor Velov, Bogomir Vnučec, Cvetko Zupančič
- Tomaž Horvat (na podlagi 24. člena Poslovnika Državnega sveta je nadomeščal Borisa Popoviča).

Opravičeni:

- Dejan Crnek, Davorin Terčon.

Ostali prisotni:

- Andrej Žakelj, Janez Novak, Elizabeta Pakiž, Tržni inšpektorat
- mag. Tanja Bolte, Vito Lojk, Franc Lenarčič, Ministrstva za okolje in prostor
- mag. Vladimir Kaiser, Inšpekcija za okolje in naravo
- Simon Dovrtel, Iztok Zemljič, Sekcija dimnikarjev pri OZS
- Ivan Tomše, Marko Rudman, Matija Kramar, VCP Dimnik
- Karel Lipič ZEG
- Jožef Škof, Drago Sukič, DCI Malečnik
- Sebastijan Zupanc, Aleks Županek, Zbornica komunalnega gospodarstva pri GZS

Potrjen d n e v n i r e d:

- 1. Problematika dimnikarstva v Sloveniji**
- 2. Potrditev zapisnika 9. seje komisije**
- 3. Razno**

Komisija je bila sklepčna in je potrdila dnevni red (14 ZA, 0 PROTI).

Ad 1)

Komisija je obravnavala problematiko dimnikarstva v Sloveniji in sprejela naslednja

SKLEPA :

- 1. Komisija za lokalno samoupravo in regionalni razvoj se je seznanila z odprtimi vprašanji in težavami na področju dimnikarstva, na katere opozarjajo DCI Malečnik in VCP Dimnik, Zveza ekoloških gibanj Slovenije ter Sekcija dimnikarjev pri OZS in Zbornica komunalnega gospodarstva pri GZS.**
- 2. Komisije predlaga, da Ministrstvo za okolje in prostor pristopi k pripravi sprememb in dopolnitev Zakona o dimnikarskih storitvah in potrebnih podzakonskih aktov ter pri tem smiselno upošteva razpravo vseh deležnikov na seji komisije ter njihovo pisno gradivo (predlogi in opozorila) za sejo komisije. Pri iskanju rešitev naj se sledi reguliranemu nemškemu sistemu izvajanja dimnikarskih storitev.**

Obrazložitev:

Komisija se je na pobudo DCI Malečnik in VCP Dimnik ter Zveze ekoloških gibanj Slovenije seznanila s problematiko dimnikarstva v Sloveniji z namenom, da bi soočili različne poglede na sedanjo ureditev izvajanja dimnikarskih storitev in ugotovili, kje smo po več kot dobrem letu izvajanja Zakona o dimnikarskih storitvah in na podlagi tega poskušali poiskati predloge za učinkovitejše izvajanje dimnikarskih storitev. Na seji so sodelovali predstavniki DCI Malečnik in VCP Dimnik, Zveze ekoloških gibanj Slovenije, Sekcije dimnikarjev pri OZS, Zbornice komunalnega gospodarstva pri GZS, Ministrstva za okolje in prostor, Inšpekcije za okolje in narave ter Tržnega inšpektorata.

Pred sejo so bili člani komisije in vabljeni seznanjeni s pisnim gradivom DCI Malečnik in VCP Dimnik (pregled stanja in predlogi sprememb ter odprto pismo), Zveze ekoloških gibanj Slovenije (smernice in sklepi strokovnega okoljskega posvetovanja v Moravskih toplicah in predlogi za spremembe Zakona o dimnikarskih storitvah), Sekcije dimnikarjev pri OZS (opis trenutnega stanja in predlogi nujnih ukrepov do konca 2018) in Zbornice komunalnega gospodarstva pri GZS (predlog podzakonskega akta o postopku menjave, vpisu in izbrisu iz evidenc dimnikarske službe). Po seji komisije je član VCP Dimnik Rudi Rudman pisno posredoval še dopis s konkretnim primerom dimnikarskih storitev.

* * *

Pogled/ključni predlogi predstavnikov DCI Malečnik in VCP Dimnik

Slovenija je 2017 uvedla licenčni sistem izvajanja dimnikarskih storitev, ki pa se od predhodnega načina izvajanja teh storitev razlikuje le po tem, da so bile ukinjene koncesije (monopol) in uporabnikom dana možnost izbire dimnikarske družbe (in ne dimnikarja), medtem ko so ostale zadeve ohranjene. Slovenija je edina, ki je uvedla meritve emisij dimnih plinov iz MKN na trda goriva, pri čemer so te meritve po mnenju stroke (Fakulteta za strojništvo) neverodostojne. Edine reference so v Nemčiji, kjer na vzorcu 200.000 MKN na trda goriva izvajajo preizkusne meritve. Kljub obsežni zakonodajni ureditvi tega področja ni urejen nadzor izvajalcev dimnikarskih storitev oz. nadzor nad kvaliteto dela dimnikarjev ter ni predpisano sankcioniranje nekvalitetnega izvajanja storitev. Lastniki MKN so zaradi nepotrebnih pregledov

in meritev kaznovani, saj morajo nekatere storitve plačati dvakrat (po mnenju Fakultete za strojništvo so serviserji edini, ki imajo licenco in pooblastilo za izvajanje meritev MKN). Nadzor izvajajo dimnikarji, ki imajo nižjo strokovno izobrazbo, uporabljajo neustrezno merilno opremo (npr. naprave se redno ne kalibrirajo, ni določeno, kdo jih lahko kalibrira).

V odprtem dialogu je treba poiskati rešitve po vzoru učinkovitejših dimnikarskih sistemov v drugih evropskih državah, še posebej Nemčije, ki je po prehodnem obdobju petih let ukinila monopolni sistem in 2013 uvedla nov sistem z močnim državnim nadzorom. Že primerjalni podatek o številu požarov in zadržitev zaradi zastrupitve z ogljikovim monoksidom na 1 mio prebivalcev v Nemčiji (61 požarov in ena zadržitev zaradi zastrupitve z ogljikovim monoksidom) in v Sloveniji (225 požarov in osem zadržitev zaradi zastrupitve z ogljikovim monoksidom) nakazuje neustreznost slovenskega dimnikarskega sistema v primerjavi z nemškim.

Slediti bi morali učinkovitejšim evropskim državam oz. nemškemu sistemu, kjer dimnikarji izvajajo storitve na podlagi obrtne zakonodaje in ne posebne dimnikarske zakonodaje ter se ne ukvarjajo s pregledi in meritvami, ampak je njihova osnovna naloga čiščenje dimovodov in kurilnih naprav. Nemški sistem pozna tudi nadzor kvalitete dela dimnikarjev prek državnih nadzornikov, ki so imenovani za obdobje sedmih let, v katerem morajo pregledati vse kurilne naprave dvakrat – enkrat na vsakih 3,5 let, neustrezno delo dimnikarjev pa je sankcionirano (tudi do 5.000 evrov).

Uporabniki so nezadovoljni z načinom obračunavanja storitev, saj morajo veliko plačati za kratek čas dela dimnikarja oz. se postavlja vprašanje, ali so dimnikarske storitve opravljene površno ali so normativni časi za posamezno storitev predimenzionirani. Poleg tega je usposobljenost dimnikarjev za izvajanje meritev premajhna, kar je tudi rezultat tega, da se dimnikarskim družbam podeljuje dovoljenje za opravljanje dimnikarskih storitev na podlagi izjave dimnikarske družbe, da ima ustrezno merilno opremo, pri tem pa ji ni treba izkazati ustreznega znanja o sposobnosti upravljanja merilne opreme.

Ključni predlogi:

- Vzpostavi naj se prost trg storitev in po avstrijskem vzoru omogoči vzpostavitev zaupanja med lastnikom MKN in izvajalcem (kot velja za druga obrtna dela).
- Dimnikarji naj izvajajo čiščenje dimovodnih in kurilnih naprav, ostale naloge (pregledi in meritve) naj se ukinejo.
- Ukine naj se reguliranje države z izjemo organizacije državne nadzorne službe nad kvaliteto dela dimnikarjev.
- Način obračunavanja dimnikarskih storitev je treba spremeniti tako, da je strošek dimnikarskih storitev zmnožek dejansko porabljenega časa pri stranki in ceni 20 evrov/uro.
- Pridobivanje dovoljenj za opravljanje dimnikarskih storitev bi morale dimnikarske družbe dobiti le na podlagi izkazanega znanja njenih dimnikarjev, da so sposobni upravljati z merilno opremo (od proizvajalca opreme).
- Določiti kazalnike za spremljanje učinkovitosti izvajanja zakona.

Pogled/ključni predlogi Ekološke zveze Slovenije kot nevladne okoljske organizacije s statusom društva v javnem interesu

Področje dimnikarstva je v javnem interesu, saj delovanje kurilnih naprav vpliva na varstvo okolja in zdravje ljudi. Ustrezne rešitve na področju dimnikarstva je treba oblikovati na podlagi posledic delovanja cca 500.000 kurilnih naprav na kakovost zraka (PM delci) v Sloveniji. Kot kažejo podatki zadnjih štirih let (npr. Nacionalni inštitut za javno zdravje, Medicinska fakulteta UL, strokovnjaka dr. Peter Novak in Lučka Kajfež Bogataj in drugi), v Sloveniji problem

onesnaženosti zdravja narašča (vzrok za okoli 1500 smrti/leto), pri čemer je ključni dejavnik promet, takoj za njimi pa MKN, ki v nekaterih regijah celo najbolj prispevajo k onesnaženosti zraka.

Ključni predlogi:

- Zaradi neurejenosti področja dimnikarstva in z namenom večjega pregleda nad uporabniki in dimnikarji je treba sprejeti nove zakonodajne rešitve, pri čemer naj se sledi urejenim dimnikarskim sistemom bližnjih evropskih držav (npr. Nemčija, Avstrija, Švica). Pričakuje se, da bo nova Vlada in resorno ministrstvo čim prej pristopilo k pripravi novele Zakona o dimnikarskih storitvah na podlagi konkretnih predlogov (posredovano gradivo za sejo komisije).
- Nujno je čim prej sprejeti Energetski koncept Slovenije, ki ima vpliv na področje izvajanja dimnikarskih storitev, in Nacionalni programa varstva okolja, ki vsebuje pomemben segment z vplivom na kakovost zraka. Oba dokumenta sta osnova za nadaljnjo razpravo o področju dimnikarstva.
- Ministrstvo za okolje in prostor mora kadrovsko okrepiti inšpekcijske službe za področje dimnikarstva (10 inšpektorjev).
- Nujno je treba preprečiti prodajo kurilnih naprav na trda goriva (centralna ali sobna peč), ki presegajo mejne vrednosti emisij iz Uredbe o emisiji snovi v zrak iz malih in srednjih kurilnih naprav. Možnost prodaje takih kurilnih naprav lahko dolgoročno še poslabša onesnaženost zraka in s tem negativno vpliva na zdravje ljudi.
- Z vidika optimalne ureditve področja dimnikarstva naj se razmisli o prenosu urejanja dimnikarskih storitev v drugo resorno ministrstvo, npr. Ministrstvo za obrambo (bližje gasilcem).
- Pri iskanju optimalnih rešitev je potrebno medresorsko sodelovanje ministrstev, ki so odgovorna za varstvo okolja, zdravje in obrambo.

Pogled/ključni predlogi predstavnikov izvajalcev dimnikarskih dejavnosti (Sekcije dimnikarjev pri OZS in Zbornice komunalnega gospodarstva pri GZS)

Pri urejanju področja dimnikarskih storitev je treba nujno slediti zaščiti javnega interesa. Zagovarjajo nemški sistem izvajanja dimnikarskih storitev, ki je regulirano, kar je tudi razlog za manj požarov in zastrupitev kot v Sloveniji.

Razlog za slabše stanje v Sloveniji je treba iskati tudi v obsegu oskrbe lastnikov MKN. Medtem ko je v Nemčiji izvedba storitev 99 %, je bilo v Sloveniji pred 2017 redno oskrbovanih 75–80 % MKN, danes le še 55 %. Eden od ključnih vzrokov za tak upad je treba iskati v nesistemski ureditvi menjave izvajalcev dimnikarskih storitev, ki povzroča nepopravljivo škodo (npr. več zastrupitev z ogljikovim monoksidom, slabšanje kakovosti zraka) in ne zasleduje javnega interesa, saj se uveljavlja praksa, da uporabniki MKN v skladu z uveljavljenim konceptom prostega trga ob izdanem negativnem mnenju ali ugotovljeni napaki preprosto zamenjajo obstoječega izvajalca z novim - brez pisne odpovedi, pri tem pa taka naprava ostane nepregledana oz. se sploh ne ve, ali je uporabnik izbral novega izvajalca. V povezavi s sedanjo neustrezno ureditvijo menjave dimnikarskih družb se soočamo tudi s problemom pojava novih dimnikarskih družb, ki z izvajanjem samo določenih storitev (letni pregled) z nižjimi cenami predstavljajo nelojalno konkurenco (t.i. siva ekonomija), pri tem pa je njihov edini cilj pridobivanje novih uporabnikov, kurilne naprave pa ostajajo neočiščene in neizmerjene.

V zvezi s ceno izvajanja storitev opozarjajo na vrsto administrativnih nalog, ki jih morajo dimnikarske družbe opraviti, a za te naloge nimajo povrnjenih stroškov oz. jih cena dimnikarskih storitev ne pokrije.

Pričakujejo, da bo EviDim dosegel svoj namen in bo omogočil ustrezen nadzor tako uporabnikov kot izvajalcev dimnikarskih storitev, pri čemer se bo stanje izboljšalo, ko bo sistem preprečil delovanje izvajalcev z neustreznim znanjem in opremo.

Nasprotujejo odpravi meritev na MKN na trda goriva, saj je to pomembno z vidika kakovosti zraka, še posebej ob opozorilih Svetovne zdravstvene organizacije glede nevarnosti nižanja kakovosti zraka. Z izvajanjem meritev kurilnih naprav na trda goriva (centralne peči) se bo lahko določilo največje onesnaževalce in ugotovilo, katere peči je treba zamenjati.

Ključni predlogi:

- Čim prej pristopiti k spremembam in dopolnitvam Zakona o dimnikarskih storitvah (posredovano gradivo za sejo komisije) in pri tem slediti nemškemu reguliranemu sistemu (omogoča zaščito javnega interesa) ter opredeliti storitve v okviru izvajanja javne službe in morebitne storitve v okviru prostega trga. Nujno je zagotoviti, da bodo storitve izvajali le dimnikarji z ustreznim znanjem in opremo.
- Zaradi ublažitve trenutnega stanja in odprave anomalij na področju menjave dimnikarjev (npr. dimnikarska podjetja sploh ne vedo, katere uporabnike MKN naj bi oskrbovali, zmanjšuje se preventiva, uporabniki se izogibajo odpravljanju napak na MKN, itd) je nujno še v letošnjem letu v povezavi z 18. členom Zakona o dimnikarskih storitvah sprejeti podzakonski akt in opredeliti možnost menjave dimnikarskih družb na način, da je treba o nameravani izbiri drugega izvajalca dimnikarskih storitev pisno obvestiti obstoječega, pri tem pa je menjava dopustna le, če uporabnik MKN v tekoči kurilni sezoni opravi vse storitve in odpravi vse morebitne ugotovljene pomanjkljivosti ter so naprave vpisane v evidenco.
- Poostren nadzor nad izvajalci z namenom preprečevanja nelojalne konkurence in izvajanja nekvalitetnih storitev po nizkih cenah.

* * *

Kot pojasnjujejo na Ministrstvu za okolje in prostor (ministrstvo), je bil namen nove zakonodaje konec 2016 in 2017 prenos odgovornosti za oskrbo MKN na lastnike/uporabnike MKN. Do 16. 3. 2018 je v EviDim vpisanih 460.000 MKN in na dan 1. 6. 2018 v 123 dimnikarskih družb in 422 dimnikarjev. Želja predstavnikov Ministrstva za okolje in prostor je, da se ključni deležniki izjasnijo o sistemu izvajanja dimnikarskih storitev. Ministrstvo za okolje in prostor zagovarja reguliran sistem izvajanja dimnikarskih storitev tudi zaradi izboljšanja stanja kakovosti zraka v Sloveniji in s tem povezanimi zahtevami evropske zakonodaje s področja PM delcev in varstva zraka.

Na Inšpekciji za okolje in naravo izvajajo od letošnjega leta pet inšpektorjev nadzor izvajanja predpisov s področja dimnikarstva, pri čemer izvajajo redni nadzor dimnikarskih družb (v letošnjem letu se bo pregledalo vse dimnikarske družbe) in izredni nadzor uporabnikov dimnikarskih storitev na podlagi prijav zaradi ugotovljenih nepravilnosti (prioriteto imajo prijave, ki nakazujejo ogrožanje zdravja in življenja ljudi – npr. presežene vrednosti koncentracije ogljikovega monoksida). Analiza učinkovitosti nadzora v smislu izboljšanja stanja zraka in kvalitete opravljanja dimnikarskih storitev bo možna v začetku prihodnjega leta. Nadzor nad požarno varnostjo izvajata Inšpektorat za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami.

V zvezi s problematiziranjem neustreznosti merilnih naprav s strani civilne iniciative, ki opozarja na stališče Urada za meroslovje, na Inšpekciji za okolje in naravo poudarjajo, da Uredba o pregledih, čiščenju in meritvah na malih kurilnih napravah v 31. členu jasno določa, katere

standarde mora merilna naprava izpolnjevati in da je treba enkrat letno izvesti kalibracijo po navodilih proizvajalca te opreme.

Tržni inšpektorat izvaja nadzor nad zaračunavanjem dimnikarskih storitev in s tem povezano objavo cenikov in nadzor nad MKN, ki so v prometu (in ne v uporabi). Februarja 2018 je bilo v 18 družbah izvedenih 96 nadzorov in ugotovljene nepravilnosti v zvezi z vsebino cenikov in njihovo javno objavo. V veliki večini so bila izdana opozorila, na podlagi katerih so dimnikarske družbe nemudoma odpravile nepravilnosti, v štirih primerih pa so bili izrečeni opomini. EviDim po zagotovilih ministrstva in predstavnikih izvajalcev deluje od 1. 5. 2018, pri čemer so bile dimnikarske družbe, ki v času nedelovanja aplikacije niso mogle vpisovati podatkov, dolžne naknadno vpisovati podatke. Čeprav zakon določa, da mora biti cenik objavljen na spletni strani dimnikarske družbe, pa po pojasnilih ministrstva v primeru, da družba nima spletnega portala, zadošča objava na vidnem mestu v poslovnih prostorih, kjer se posluje s strankami.

* * *

Državni svet je v preteklosti večkrat zavzel stališče, da je izvajanje dimnikarskih storitev v javnem interesu, pri čemer mora biti ureditev prijazna do uporabnikov, obenem pa je treba vzpostaviti učinkovit nadzor tako nad izvajalci kot uporabniki. Komisija za lokalno samoupravo in regionalni razvoj se je zavzemala za dimnikarsko službo v okviru javne službe in ni podprla prostega trga dimnikarskih storitev. Ob obravnavi Zakona o dimnikarskih storitvah je komisija prejšnjega mandata izrazila pričakovanje, da bosta Vlada pri določanju najvišje dovoljene cene izvajanja dimnikarskih storitev in Ministrstvo za okolje in prostor pri pripravi cenika dimnikarskih storitev upoštevala socialno stanje državljanov. V zvezi s problematičnim zaračunavanjem dimnikarskih storitev za celotno uro, čeprav dimnikarji svoje delo opravijo v bistveno krajšem času, so bili državni svetniki v preteklosti mnenja, da tega problema uvedba licenčnega sistema ne bo rešila, če ne bo učinkovitega inšpekcijskega nadzora in ustreznega cenika dimnikarskih storitev, na podlagi katerega bo mogoče zaračunati le dejanski čas izvajanja storitev.

Komisija ponovno poudarja, da je izvajanje dimnikarskih storitev z vidika varstva okolja, zmanjšanja emisij, učinkovite rabe energije, varstva človekovega zdravja in varstva pred požarom v javnem interesu. Po mnenju komisije sedanji sistem menjave dimnikarjev ni ustrezen, saj večina uporabnikov nima ustreznih znanj, na osnovi katerih bi lahko presojala primernost oz. kvaliteto dela dimnikarja. S tega vidika je nujno reguliranje izvajanja dimnikarskih storitev, pri čemer komisija dodatno opozarja na danes še zmeraj prisotno nezadostno zavedanje pomena odgovornosti lastnikov MKN za brezhibno delovanje kurilnih naprav. Inšpekcijski nadzor se izvaja z namenom odkrivanja nepravilnosti in predvsem kot pomoč uporabnikom MKN in izvajalcem dimnikarskih storitev za izboljšanje stanja. To pa zahteva jasen sistem učinkovitega nadzora.

Nemški regulirani dimnikarski sistem nam mora biti za zgled in prilagojen slovenskim okoliščinam. Čeprav je mogoče zdaj veljavni sistem na kratek rok omogočil več izbire uporabnikom in več dela tistim dimnikarjem, ki v koncesijskem sistemu niso dobili priložnosti, pa je dolgoročno tak koncept za kakovost zraka in varnost ljudi škodljiv.

V zvezi z oblikovanjem cene dimnikarskih storitev komisija opozarja, da morajo strokovnjaki opredeliti metodologijo, ki bo na eni strani preprečila zaračunavanje previsokih cen in na drugi strani omogočila pokritje vseh stroškov izvajalcev in hkrati preprečila anomalije (npr. zaradi prenizkih cen izvajalci zavestno kršijo predpise in ne plačujejo zaposlenih, davkov, itd.). Prav tako komisija opozarja na nesmiselnost javne objave cenika v poslovnih prostorih, kamor

uporabniki ne zahajajo, saj se storitve običajno naročijo po telefonu in opravijo na domu lastnikov MKN.

Med člani komisije je bila z vidika sedanje onesnaženosti zraka izražena tudi podpora ohranitvi izvajanja meritev dimnih plinov na kurilnih napravah na trda kuriva.

* * *

Komisija je glasovala o predlogu sklepov in ju podprla (12 ZA, 0 PROTI).

Ad 2)

Komisija je brez pripomb potrdila zapisnik 9. seje komisije (13 ZA, 0 PROTI).

Ad 3)

V okviru te točke ni bila podana nobena pobuda ali vprašanje.

Sekretarka
Meta Štembal

Predsednik
Dušan Strnad